

Література

1. Постанова Київського апеляційного адміністративного суду прийнята 05.11.2012 за наслідками розгляду апеляційної скарги кандидата у народні депутати України в одномандатному виборчому окрузі № 194 ОСОБА_2 на постанову Черкаського окружного адміністративного суду від 01.11.2012 (справа № 2а/2370/4164/2012) [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень: офіц. сайт. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/27226051>.

2. Постанова Київського апеляційного адміністративного суду прийнята 05.11.2012 за наслідками розгляду апеляційної скарги кандидата у народні депутати України по одномандатному виборчому округу № 194 ОСОБА_2 на постанову Черкаського окружного адміністративного суду від 01.11.2012 (справа № 2а/2370/4153/2012) [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень: офіц. сайт. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/27227001>.

УДК 342.721:342.922:343.14

Самбор М. А., к.ю.н.,
Прилуцький відділ поліції Головного управління
Національної поліції в Чернігівській області,
Онищенко Ю. М., к.ю.н., м. Прилуки, Україна
Кушнір М., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ ФОТО- І ВІДЕОТЕХНІКИ НА ФОРМЕННОМУ ОДЯЗІ: КРОК ВПЕРЕД ЧИ ДВА НАЗАД

Рухаючись уперед у руслі впровадження в Україні європейських стандартів життя, результати розпочатої реформи правоохоронної системи мають забезпечити досягнення необхідного рівня довіри громадян до органів правопорядку, що є одним з ключових показників реалізації Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», затвердженої указом Президента України від 12.01.2015 № 5/2015. Водночас, такі перетворення повинні сприяти утвердженню принципів верховенства права та поваги до прав людини, її основоположних свобод. З огляду на це, серед нововведень, які балансують між інтересами держави та окремих громадян, особливої уваги заслуговує проблема використання національною поліцією фото- відеотехніки на форменому одязі [2].

Стаття 40 Закону України «Про Національну поліцію» [1] (далі – Закон) містить норму про те, що поліція для забезпечення публічної безпеки і порядку може закріплювати на форменому одязі автоматичну фото- і відеотехніку, з метою: 1) попередження, виявлення або фіксування правопорушення, охорони громадської безпеки та власності, забезпечення

безпеки осіб; 2) забезпечення дотримання правил дорожнього руху. Норма доволі прогресивна з огляду на розширення повноважень органів виконавчої влади. Разом із цим вона піднімає питання щодо дотримання прав людини, зокрема права на свободу та особисту недоторканість, свободу спілкування, пересування та інші конституційні права та свободи.

У ст. 30 Закону чітко зазначено, що поліція для виконання покладених на неї завдань вживає заходи реагування на правопорушення, визначені КУпАП та КПК України, на підставі та в порядку, визначених законом. Поліція для охорони прав і свобод людини, запобігання загрозам публічній безпеці і порядку або припинення їх порушення також застосовує в межах своєї компетенції поліцейські превентивні заходи та заходи примусу, визначені цим Законом, до яких відносяться також і застосування технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису [1].

Виходячи із системного розуміння норм Закону України «Про Національну поліцію» можна дійти висновку про те, що чинне законодавство України прямо передбачило використання технічних засобів фото- та відео фіксації поліцейськими. Разом із цим норми Закону України «Про Національну поліцію» так само визначають мету їх використання. При цьому норми ч. 1 ст. 30 Закону формують взаємозв'язок між нормами цього Закону та нормами процесуальних кодексів, а саме КУпАП та КПК України у частині застосування заходів, визначених цими кодексами. Вказана у ст. 30 Закону норма наголошує на тому, що заходи реагування, передбачені КУпАП та КПК України, реалізуються на підставі Закону України «Про Національну поліцію», із чого можна заключити, що у такий спосіб норми Закону України «Про Національну поліцію» під час правозастосувальної діяльності визначаються, як першочергові. На наш погляд, таке положення зумовлено тим, що застосування превентивних заходів, які не є результатом кримінально-процесуальної чи адміністративно-процесуальної діяльності, може бути використано у кримінальному процесі чи під час провадження у справі про адміністративне правопорушення. А отже, можна заключити, що превентивні поліцейські заходи, одним із видів якого є застосування технічних приладів і технічних засобів на форменому одязі, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, у подальшому можуть бути використані у кримінальному процесі чи провадженні у справі про адміністративне правопорушення, а отже стануть відповідними заходами, передбаченими КУпАП та КПК України [1].

Отже, превентивні заходи можуть набувати ознак та визнаватися кримінально-процесуальними чи адміністративно-деліктними заходами.

За таких умов, постає нагальне питання про те, як розглядати закріплені на форменому одязі фото- і відеотехніку як превентивні заходи у світлі рішень Конституційного Суду України, які є невід'ємною частиною чинного законодавства України. Перш за все викликає зацікавлення, як же реалізовувати вказаний превентивний захід під призвою рішень КСУ України № 23-рп/2010 від 22 грудня 2010 року, № 12-рп/2011 від 20 жовтня 2011 року, № 2-рп/2012 від 20 січня 2012 року, № 5-рп/2015 від 26 травня 2015 року, положення яких, перш за все, наголошують на безумовному дотриманні проголошених Конституцією України, міжнародними нормативно-правовими актами прав і свобод людини на свободу та недоторканість всіх сторін життя, приватність, персональних даних.

Не заглиблюючись у процедуру використання у кримінальному процесі розглядуваних технічних засобів для здобуття доказів, можна ствердно зауважити, що застосування такої техніки потребує ряду процедур, у тому числі дозволів зокрема апеляційного суду, за умови проведення відповідних НС(Р)Д. На противагу ж таким процедурним заходам, використання поліцейськими на форменому одязі технічних засобів як превентивного заходу, який у подальшому може стати речовим доказом, немає жодних складнощів.

Вважаємо за необхідне наголосити, що застосування превентивного заходу, передбаченого п. 9 ч. 1 ст. 31 Закону України «Про Національну поліцію» [1], у розрізі ст. 40 цього ж Закону, потребує удосконалення, хоча б у тому контексті, що громадяни повинні бути попереджені про їх відеозйомку із записом голосу, шляхом носіння певних табличок (бейджиків), а також необхідно передбачити порядок подальшого зберігання та використання такої інформації, щоб не допустити їх витік, аби такі відомості, що містять персональні дані осіб, не стали надбанням мережі Internet, різних соціальних мереж. Вважаємо, що неухильне дотримання правоохоронними органами принципу верховенства права, поваги честі та гідності особи, її прав і свобод має бути безумовним, що гарантуватиме повагу до такого органу та його окремих посадових осіб, сприятиме розбудові правової української держави та прискоренню її євроінтеграції.

Література

1. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015 – № 40-41. – Ст. 379.
2. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020»: затверджена Указом Президента України від 12.01.2015 № 5/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>